

Cronfa Amaethyddol Ewrop ar
gyfer Datblygu Gwledig:
Ewrop yn Buddsoddi mewn Ardaloedd Gwledig
European Agricultural Fund for
Rural Development:
Europe Investing in Rural Areas

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Cymunedau Gwledig Llywodraeth Cymru – Rhaglen Datblygu Gwledig 2014-2020

Prosiectau Cydweithredol y Cynllun Rheoli Cynaliadwy

Prosiectau'r Cynllun Rheoli Cynaliadwy

Prosiectau'r Cynllun Rheoli Cynaliadwy - Mesur 16.5 (CG) Yn cynrychioli Cymru Gyfan

- 1 Adfer Dalgylch Taf Bargoed
- 2 Adfer Rhostir Pori
- 3 Bioamrywiaeth a Busnes
- 4 Coetir a Dŵr
- 5 Coetir Anian - Cambrian Wildwood
- 6 Coetiroedd Integredig Cymru: Nature Based Solutions (CG)
- 7 Creu Cysylltiadau Gwell: Bioamrywiaeth yn ein Cymunedau
- 8 Cryfhau Coetiroedd Eiconig Cymru (CG)
- 9 Cydweithredu ar y Comin – Common Collaboration
- 10 Cynefinoedd Dŵr Croyw Gwydn Dalgylch Irfon
- 11 Cynllun Dalgylch Afon Eden
- 12 Cynllun gwella gwasanaethau ecosystemau Fferm Ifan
- 13 Cynnal tirwedd Caerffili
- 14 Cysylltiadau Cymunedau Tir Comin Uwch Gwyrfai
- 15 Cysylltu Cymunedau â Natur: Mynydd Helygain
- 16 Datblygu gallu dalgylchoedd i wrthsefyll newidiadau (BRICs)
- 17 Dolydd Dolau Dyfi
- 18 Dulliau Naturiol o Adfer Tirweddau Byw
- 19 Dyffryn Tywi : Tirwedd Hanes Ein Bro
- 20 Ecosystemau Afonydd Gwy, Ieithon a Hafren (WISE)
- 21 Ffermio Gwastadeddau Gwent yn Gynaliadwy
- 22 Golygfa Gwydyr: Pobl a Choedwigoedd
- 23 Gwireddu cyfalaf naturiol mawndiroedd Cymru (CG)
- 24 Iachau a Chofio (De-orllewin Môn)
- 25 Lles yr Afon: Atebion seiliedig ar natur yn nalgylch afon Dyfrdwy
- 26 Partneriaeth Rhosdir Gogledd Cymru
- 27 Partneriaeth Rhostiroedd Powys
- 28 Pennal 2050
- 29 Prosiect cydweithredol i gyflwyno dulliau cynaliadwy a naturiol o reoli perygl llifogydd ger afon Clwyd.
- 30 Prosiect Dyffryn Camlad
- 31 Prosiect Lleol LAND – Talylychau a Chwm-du
- 32 Prosiect rheolaeth tir a dŵr cynaliadwy Dyffryn Cain
- 33 Prosiect rheoli tir a gwydnwch hinsawdd Nant Alan
- 34 Prosiect Sgiliau Gwyllt Lleoedd Gwyllt
- 35 Rheoli adnoddau'n gynaliadwy ar y Mynydd Du
- 36 Rheoli dalgylch naturiol Barrog
- 37 Rhostiroedd Sir Fynwy
- 38 Talu am wasanaethau ecosystemau:
- 39 Tir a Môr Llŷn – Land and Sea
- 40 Tirwedd Dyffryn Elwy
- 41 Trwy'r Twyni Tywod: Dulliau cynaliadwy o reoli tirwedd arfordirol Pen-y-bont ar Ogwr
- 42 Ucheldiroedd Cadarn De-ddwyrain Cymru
- 43 Y tri Plwyf - ar gyfer y Da Cyffredin

Cymunedau Gwledig Llywodraeth Cymru - Rhaglen Datblygu Gwledig 2014-2020

Atgynhychwyd gyda chaniatâd yr Arolwg Ordnans ar ran yr HMSO.

© Hawlfraint a hawliau cronfa ddata'r Goron 2019. Cedwir pob hawl.
Llywodraeth Cymru. Rhif Trwydded 100017916.

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Cronfa Amaethyddol Ewrop ar
gyfer Datblygu Gwledig
Ewrop yn Buddioddi mewn Ardaloedd Gwledig
European Agricultural Fund for
Rural Development
Europe Investing in Rural Areas

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Prosiectau Cydweithredol y Cynllun Rheoli Cynaliadwy

Ffenestr 1

Rheoli adnoddau'n gynaliadwy ar y Mynydd Du

Prif gorff: Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog

E-bost: Bradley.Welch@beacons-npa.gov.uk

Swm Cyllido: £1,004,155

Lleoliad: Y Mynydd Du, Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog

Prosiect cydweithredol Partneriaeth Defnydd Tir y Mynydd Du sy'n cynnwys tîrfeddianwyr lleol, porwyr a chyrrff rheoleiddio. Ei nod yw sicrhau newidiadau cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol drwy gyflwyno dulliau rheoli tir cydweithredol a chynaliadwy ar y Mynydd Du. Mae'r prosiect yn cynnwys rheoli rhedyn, adfywio grug a diogelu adnoddau mawn. Mae cynlluniau i wella mynediad i dda byw yn helpu i reoli stoc a gwella profiad y rhai sy'n ymweld â'r ardal. Rheoli'r mawndir a'r rhedyn, ochr yn ochr â gwella profiad ymwelwyr, fydd y prif ffocws a chaiff y cymunedau lleol eu cynnwys yn y gwaith drwy ddatblygu rhaglen sgiliau cefn gwlad, ymgysylltu ag ysgolion a chreu cyfleoedd gwaith.

Prosiect cydweithredol i gyflwyno dulliau cynaliadwy a naturiol o reoli perygl llifogydd ger afon Clwyd.

Prif gorff: Cadwyn Clwyd Cyfyngedig

E-bost: sarah.jones@cadwynclwyd.co.uk

Swm Cyllido: £330,000

Lleoliad: Afon Clwyd, Pwllglas, i'r de o Rhuthun - Bod Petryal, ar gyrion coedwig Clocaenog

Prosiect ar raddfa'r dirwedd gyfan i leihau'r dŵr sy'n llifo i afon Clwyd pan fydd y llif ar ei anterth, a hybu bioamrywiaeth drwy gyflwyno dulliau naturiol o reoli'r tir, a deall sut y gall hyn arwain at fuddion ehangach os cânt eu defnyddio drwy'r dalgylch cyfan. Y nod yn y tymor hwy yw manteisio ar y cyfleoedd sydd ar gael i ffermwyr, tîrfeddianwyr a'r cyhoedd gydweithio i greu cynefinoedd, lleihau llifogydd a gwella ansawdd dŵr er budd yr ardal leol. Y gobaith yw y bydd y prosiect hwn yn helpu i ddatrys y problemau llifogydd sy'n effeithio ar bobl a busnesau'r ardal.

Gwireddu cyfalaf naturiol mawndiroedd Cymru

Prif gorff: Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

E-bost: rhys.owen@eryri.llyw.cymru Marian.Pye@eryri.llyw.cymru

Swm Cyllido: £924,956

Lleoliad: Cymru gyfan

Nod y prosiect hwn yw trawsnewid a gwella mawndiroedd ar hyd a lled Cymru ar y cyd â rhanddeiliad a chymunedau. Bydd y prosiect yn ceisio creu sefydlogrwydd ecolegol a dulliau cynaliadwy o reoli mawndiroedd. Y gobaith

yw y bydd y prosiect yn cael ei roi ar waith ar raddfa'r dirwedd gyfan (e.e. dalgylch) neu sector cyfan (ee safleoedd gwarchodedig), ac y bydd yn gyfle i bartneriaid ddatblygu arbenigedd a meithrin gallu ym maes adfer mawndiroedd.

Bydd y prosiect hwn yn helpu i gyrraedd y targed a bennwyd ar gyfer 2020 i sicrhau bod mawndiroedd yn cael eu rheoli'n gynaliadwy. Drwy weithio ar y cyd, bydd modd sicrhau buddion amgylcheddol amrywiol drwy barhau i gydweithredu â'r systemau presennol a drwy waith cyfalaf i fynd i'r afael â'r agweddau hynny ar adfer mawndiroedd sy'n 'anodd ei wneud.' Bydd hyn yn arwain at ddulliau rheoli cynaliadwy mwy hirdymor a gaiff eu hariannu drwy daliadau am wasanaethau ecosystemau (PES). Bydd gweithgareddau eraill yn arwain at ddulliau mwy gydgysylltiedig â chydlynol o weithio gan gynnwys ym maes cyllid allanol, hyfforddiant, addysg, caffael PES, monitro a gwaith ymchwil yn ymwneud â mawndiroedd Cymru.

Datblygu gallu dalgylchoedd i wrthsefyll newidiadau (BRICs)

Prif gorff: PLANED

E-bost: paul.renfro@pembrokeshirecoastalforum.org.uk
emmat@planed.org.uk

Swm Cyllido: £609,549

Lleoliad: Sir Benfro

Prosiect, gan arweiniad PLANED, i weithredu ar y cyd ar raddfa'r dirwedd gyfan gan ddwyn partneriaid o bob rhan o'r gadwyn gyflenwi ynghyd mewn tri dalgylch i ddatblygu cynlluniau i liniaru effeithiau'r newid yn yr hinsawdd, i gymryd camau i wella pridd, rheoli dŵr, a gwella cynefinoedd. Bydd y partneriaid hyn yn cynnwys rheolwyr tir, diwydiant a chymunedau. Y gobaith yw y bydd gwaith yn mynd rhagddo mewn tri is-dalgylch amrywiol, yn cynnwys tua 100 o ffermydd, i roi'r prosiect ar waith; mae'r buddion ehangach yn cynnwys diogelu dŵr yfed.

Talu am wasanaethau ecosystemau:

Prif gorff: Ymddiriedolaeth Natur Sir Drefaldwyn

E-bost: clive@montwt.co.uk

Swm Cyllido: £269,319

Lleoliad: Mynyddoedd Cambria

Prosiect cydweithredol sy'n dwyn cymunedau lleol, rheolwyr tir, asiantaethau statudol a busnesau ynghyd i ailgysylltu'n gymdeithasol ac yn economaidd â'r amgylchedd naturiol yn eu hardal. Drwy gynnwys proses o ddysgu ar y cyd drwy gyfrwng prosiectau a chyrff PES eraill yng Nghymru a'r tu hwnt, y gobaith yw y bydd y prosiect hwn yn sicrhau gwerth ychwanegol sylweddol. Nid yw nifer o gynlluniau a phrosiectau arloesol wedi llwyddo eto i sicrhau cytundebau PES pendant; drwy rannu gwybodaeth a'r hyn a ddysgwyd o'r prosiect hwn ag arloeswyr PES eraill, gall y prosiect hwn wneud cyfraniad gwirioneddol i ddatblygu PES yn ehangach.

Gan adeiladu ar waith blaenorol, bydd y prosiect yn archwilio ac yn ymchwilio i ddulliau newydd o sefydlu cytundebau Talu am Wasanaethau Ecosystemau (PES) fel system hunangynhaliol o reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy yn yr hirdymor.

Cynllun gwella gwasanaethau ecosystemau Fferm Ifan

Prif gorff: Fferm Ifan

E-bost: ffermifan@gmail.com

Swm Cyllido: £696,352

Lleoliad: Ardal Conwy Uchaf

Prosiect cydweithredol dan arweiniad ffermwyr i gymryd camau ar raddfa'r dirwedd gyfan i gryfhau'r ecosystem a'r gwasanaethau y maent yn eu darparu, a hynny drwy ddulliau rheoli tir. Mae 11 o ffermwyr yn rhan o brosiect Fferm Ifan, a'r nod yw gwella a rheoli adnoddau naturiol mewn ffordd fwy cynaliadwy ac effeithlon. Mae tua 2,456 Ha wedi'u cynnwys yn y prosiect, a chaiff dulliau rheoli tir penodol eu cyflwyno a fydd hefyd yn sicrhau buddion economaidd-gymdeithasol i'r 11 o ffermydd a'r gymuned wledig ehangach y mae Fferm Ifan yn rhan ohoni.

Rheoli dalgyrch naturiol Barrog

Prif gorff: Coed Cymru Cyf

E-bost: garethd@coedcymru.org.uk

Swm Cyllido: £299,728

Lleoliad: Llanfair Talhaearn, Conwy

Prosiect dan arweiniad Coed Cymru Cyf sy'n dwyn partneriaid o'r gymuned ffermio lleol ynghyd i newid arferion rheoli tir yn nalgyrch Nant Barrog ac Elwy er mwyn medru storio mwy o ddŵr ar y llethrau a lleihau perygl llifogydd islaw ym mhentref Llanfair Talhaearn. Y bwriad yw rheoli perygl llifogydd drwy ymyrryd mewn ffyrdd naturiol â'r tir, fel plannu gwrychoedd a gyliau, defnyddio dulliau gwell o reoli coetiroedd ar lan afon, creu argaeau malurion pren a newid dulliau o reoli tir er mwyn lleihau dŵr ffo a lleihau'r dŵr sy'n cyrraedd amddiffynfeydd rhag llifogydd i lawr yr afon pan fydd y llif ar ei anterth.

Coetiroedd Integredig Cymru: Nature Based Solutions

Prif gorff: Coed Cymru Cyf

E-bost: garethd@coedcymru.org.uk

Swm Cyllido: £413,194

Lleoliad: Cymru gyfan

Prosiect ar raddfa'r dirwedd gyfan i helpu rhanbarthau penodol ar hyd a lled Cymru i gynnal a chreu coetiroedd ac i adfer, cynnal a chreu gwrychoedd. Mae'r prosiect yn cynnig amrywiaeth eang o fuddion ac yn cynnwys dros hanner coetiroedd Cymru. Mae'n ceisio sefydlu dulliau o sicrhau: (a) bod coetiroedd Cymru yn cael eu cynnal a'u gwella a (b) bod coetiroedd a choed

yn cyflawni eu potensial llawn ar dirwedd Cymru, ac yn parhau i gynnig buddion cymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd.

Golygfa Gwydyr: Pobl a Choedwigoedd

Prif gorff: Golygfa Gwydyr

E-bost: rogerd@golygfa-gwydyr.org

Swm Cyllido: £232,478

Lleoliad: Conwy

Prosiect cymunedol sy'n gobeithio adeiladu ar y broses o ddatblygu sgiliau a meithrin gallu a ddechreuwyd ac a gwblhawyd gyda chymorth y Gronfa Natur. Rhan ganolog o'r prosiect fydd rheoli a defnyddio adnoddau'r tir i: wella bioamrywiaeth a chyfleusterau hamdden; datblygu systemau rheoli cymunedol cynaliadwy; a hyrwyddo cymunedau sy'n fwy cynaliadwy ac iach ac sydd ag ymdeimlad gwell o le.

Partneriaeth Rhostiroedd Powys

Prif gorff: Ireland Moor Conservation Ltd

E-bost: will@irelandmoor.com

Swm Cyllido: £600,000

Lleoliad: Powys

Prosiect ar raddfa'r dirwedd gyfan i annog y rhai sy'n byw ac yn gweithio ar y rhostiroedd i weithio ar y cyd i'w hadfer. Y nod yw sicrhau buddion amrywiol gan gynnwys gwella iechyd cyhoeddus, a rhannu sgiliau ac addysg. Bydd rhanddeiliaid allweddol, gan gynnwys tîrffeddanwyr, ffermwyr a chymunedau, yn creu amgylchedd llawn bywyd ar y rhostiroedd er mwyn hybu bioamrywiaeth a sicrhau manteision economaidd a chymdeithasol i'r ardal. Y gobaith yw creu menter strategol gyffrous ym Mhowys a gwneud y mwyaf o bron 20,000 erw o rostir, sy'n ymestyn o Ddyffryn Ewias yn ardal ddeheuol y sir i dir comin Bugeildy yn y gogledd, er mwyn i bobl leol, yn ogystal ag ymwelwyr eu mwynhau, ac er mwyn creu cyfleoedd busnes a chreu swyddi yng nghefn gwlad a rhoi hwb i'r economi wledig.

Cynllun Dalgylch Afon Eden

Prif gorff: Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

E-bost: Rhys.Owen@eryri-npa.gov.uk

Swm Cyllido: £815,444

Lleoliad: Dyffryn Eden, Gwynedd

Prosiect dan arweiniad ffermwyr sy'n canolbwyntio ar wella ansawdd ecolegol Afon Eden a'i llednentydd ar raddfa'r dalgylch gyfan drwy blannu a rheoli coed collddail brodorol. Bydd y buddion eraill yn cynnwys gwella cynefinoedd naturiol, atal erydiad, lleihau nwyon tŷ gwydr a defnyddio llai o danwydd ffosil. Bwriedir i grŵp o hyd at 22 o fusnesau fferm yn yr ardal cadwraeth arbennig hon i gydweithredu i roi'r prosiect ar waith. Thema gyffredinol y prosiect yw gwella dalgylch yr afon, yn enwedig o ran diogelu'r misglod perlau dŵr croyw. Caiff hyn ei wneud drwy weithio gyda ffermwyr ac ymgysylltu â'r gymuned leol

i gymryd camau amrywiol a fydd yn cryfhau ecoleg y dalgylch ac yn datblygu dulliau cynaliadwy o reoli tir.

Ffenestr 2

Pennal 2050

Prif gorff: Partneriaeth Pennal Ltd

E-bost: pennalpartners@aol.com

Swm Cyllido: £848,283

Lleoliad: Ardal Dalgylch Dyfi, Pennal

Cynllun strategol hirdymor uchelgeisiol yw prosiect Pennal 2050 a'i nod yw datblygu cymuned ac amgylchedd cryf a chynaliadwy yn seiliedig ar bartneriaeth gymunedol gydweithredol ar raddfa'r dirwedd gyfan. Bydd dros 40 o bartneriaid, gan gynnwys tîrfeddianwyr, grwpiau cymunedol, cyrff amgylcheddol, undebau amaethyddol a busnesau lleol yn y sector twristiaeth, hamdden, iechyd a ffermio ynghyd â Chyfoeth Naturiol Cymru.

Bydd y cynllun yn canolbwyntio ar ddatrys nifer o broblemau lleol gan gynnwys cynlluniau gwell i reoli a lliniaru llifogydd ar yr arfordir ac ucheldir y dalgylch; gwella ansawdd y dŵr/afon; hybu bioamrywiaeth a chynefinoedd; gwella mynediad; creu cyfleoedd gwaith, twristiaeth ac iechyd; cryfhau'r economi a'r gymdeithas.

Drwy gydweithio fel cymuned a manteisio ar arbenigedd lleol a chynnwys pawb yn y gymuned, nod y prosiect yw mynd i'r afael â'r prif fygythiadau yn ardal dalgylch afon Dyfi.

Tir a Môr Llŷn – Land and Sea

Prif gorff: Cyngor Gwynedd

E-bost: arweljones@gwynedd.llyw.cymru

Swm Cyllido: £700,000

Lleoliad: Pen Llŷn

Partneriaeth Tirwedd Llŷn sy'n arwain y prosiect cydweithredol hwn ac mae grwpiau statudol, amgylcheddol, economaidd a chymdeithasol yn rhan ohono. Mae'r prosiect yn canolbwyntio ar ddatrys problemau sy'n effeithio ar adnoddau naturiol yn yr ardal. Mae cymunedau Pen Llŷn yn dibynnu ar eu hadnoddau naturiol ac yn elwa arnynt.

Nod y prosiect hwn felly yw cynnal ac ehangu sribyn di-dor o gynefinoedd amrywiol ar hyd ar arfordir, gweithio gyda ffermwyr i greu coridorau i'w cysylltu â llwybr arfordir Cymru, creu cyfleoedd hamdden a chyfleoedd hybu iechyd. Bydd hefyd yn datblygu arfer da ym maes rheoli dalgylch a rheoli rhywogaethau goresgynnol, gan gynnig buddion economaidd a chymdeithasol sylweddol wrth gyplysu'r gwaith â chynlluniau i wella amaethyddiaeth ac adnoddau cymdeithasol-ddiwylliannol, fel llwybr arfordir Cymru.

Bydd y prosiect hefyd yn ystyried y syniad o 'dalw am ganlyniadau' gyda chymorth tair fferm sy'n eiddo i'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol. Y nod yw creu model ac annog y gymuned ehangach i dreialu a mabwysiadu'r dull

newydd o weithredu. Mae'r Bartneriaeth wedi datblygu dull cydweithredol o weithredu'n lleol, gan ganiatáu i bawb gydweithio i ddatblygu a gweithredu cynlluniau gwaith ymarferol yn gyflym ac yn ddi-dor. Bydd y Bartneriaeth yn ennyn ymddiriedaeth ac yn annog pawb yn yr ardal i gydweithredu i roi'r prosiect ar waith. Bydd yn treulio amser yn ymgysylltu â'r gymuned ehangach drwy gynnal digwyddiadau lleol ac yn mynd i ysgolion lleol i godi ymwybyddiaeth o fuddion y gwaith.

Cysylltiadau Cymunedau Tir Comin Uwch Gwyrfa

Prif gorff: Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

E-bost: Rhys.Owen@eryri-npa.gov.uk

Swm Cyllido: £405,328

Lleoliad: Caernarfon, Gwynedd

Mae'r prosiect hwn yn gweithredu yn ardal Tir Comin Uwch Gwyrfa - ardal ddaearyddol amrywiol sy'n ymestyn o gyrion tref i gopa anghysbell Mynydd Mawr. Mae'n cynnwys amrywiaeth o gynefinoedd, gyda rhostiroedd eang a glaswelltir asid, llyn, gwlypdiroedd corsiog a rhai mignenni yn ogystal â chwareli llechi segur a rhai safleoedd o ddiddordeb archeolegol.

Nod y prosiect arloesol hwn yw trawsnewid Tir Comin Uwch Gwyrfa drwy ei ailgysylltu â chymunedau lleol. Bydd yn galluogi porwyr i gydweithio'n well i bori'r Tir Comin a hynny er mwyn hybu bioamrywiaeth ac er mwyn creu buddion i'r economi gwledig lleol. Bydd y gweithgareddau ymarferol yn canolbwyntio ar leihau peryglon tân yn yr ardal drwy gael gwared ar brysg a'i reoli; bydd hefyd yn gwella trefniadau rheoli da byw a threfniadau pori i helpu i wella cynefinoedd, cyflwr y pridd ac ansawdd y dŵr.

Nod y prosiect yw dwyn grwpiau cymunedol lleol, plant ysgol a chynghorau cymuned ynghyd i benderfynu ar hyn y maent am ei weld yn digwydd i wella mynediad a'r gallu i ddefnyddio'r tir comin at ddibenion hamdden, i greu cyfleoedd addysgol, safleoedd i'w mwynhau a gweithgareddau corfforol ac i helpu i greu ymdeimlad o le.

Cysylltu Cymunedau â Natur: Mynydd Helygain

Prif gorff: Cyngor Sir y Fflint

E-bost: Saul.Burton@flintshire.gov.uk

Swm Cyllido: £285,000

Lleoliad: Mynydd Helygain, Sir y Fflint

Mae prosiect Mynydd Helygain yn canolbwyntio ar 2,000 erw o dir comin, sydd wedi'i ddynodi oherwydd yr amrywiaeth eang o gynefinoedd sydd i'w cael ar y tir. Mae pum cymuned yn rhannu'r tir comin ac mae ei adnoddau naturiol yn allweddol i ffyniant y cymunedau hyn yn y dyfodol. Y partneriaid sy'n rhan o'r prosiect yw'r Awdurdodau Lleol, Cyfoeth Naturiol Cymru, Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru, y Gwasanaethau Tân ac Achub, chwarel leol a thirfeddianwyr.

Nod y prosiect cydweithredol hwn yw gwella gwerth economaidd y tir comin ac ysgogi busnesau fferm. Mae'r tir comin yn cael ei bori ers canrifoedd ond mae'r arfer hwn wedi dirywio'n gyson dros y blynyddoedd. Os caiff ei reoli'n iawn, mae trefniadau pori'n bwysig iawn i'r modd y caiff ein cynefinoedd lled naturiol eu rheoli, gan ei fod yn caniatáu i rywogaethau brodorol dyfu ac yn creu amodau gwell ar gyfer adar sy'n nythu, ymlusgiaid a meithrinfeydd hadau. Un o brif amcanion y prosiect yw helpu i wella ansawdd y tir comin ac ennyn diddordeb porwyr, a cheisio annog cenhedlaeth iau i fod yn rhan o'r traddodiad pori.

Drwy gyfeirio at yr heriau sy'n wynebu'r tir comin, mae'r prosiect yn ceisio creu tir comin da, a gaiff ei reoli'n effeithiol, gan greu cyfleoedd hamdden i'r cymunedau cyfagos, meithrin sgiliau i helpu i gyfoethogi eu bywydau, a chreu cymunedau iachach a chryfach.

Cynnal tirwedd Caerffili

Prif gorff: Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili

E-bost: griffpa@caerphilly.gov.uk

Swm Cyllido: £295,987

Lleoliad: Caerffili

Mae'r prosiect hwn yw canlbwyntio ar ddarn eang o dir i'r de o Gaerffili sy'n ffinio â Chaerdydd a Chasnewydd. Mae'n cynnwys amrywiaeth eang o gynefinoedd a rhywogaethau a safleoedd dynodedig, a chaiff ei ddefnyddio hefyd at ddibenion hamdden a phleser. Mae nifer o gymunedau'n amgylchynu'r tir gan gynnwys rhai o'r cymunedau mwyaf difreintiedig yng nghymoedd y De. Caiff y prosiect ei ddatblygu ar y cyd gan Bartneriaeth Tirwedd Caerffili a fydd yn efelychu model y byrddau gwasanaeth lleol, ac yn cynnwys amrywiaeth eang o gyrff fel Bwrdd Iechyd Aneurin Bevan, yr heddlu, Coed Cadw, Cadwch Gymru'n Daclus a Hyrwyddwyr Cymunedol, ymhlith eraill.

Un o'r prif flaenoriaethau fydd gwella amrywiaeth, mynediad a chyfleusterau hamdden awyr agored heb niweidio neu fygwth cynefinoedd a rhywogaethau yn yr ardal. Bydd hyn hefyd yn cynnig cymorth ariannol i gyflogi arbenigwr ymarfer corff y GIG i weithio gyda rhai o'r cymunedau mwyaf difreintiedig yng nghyffiniau Caerffili a chreu cyfleoedd i annog pobl i gerdded mwy. Bydd pobl sydd â chyflyrau iechyd llai difrifol hefyd yn cael hannog i ddefnyddio'r safleoedd awyr agored er lles eu hiechyd.

Bioamrywiaeth a Busnes

Prif gorff: Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru

E-bost: acjones@wildlifetrustswales.org

Swm Cyllido: £ 388,438

Lleoliad: Wardiau gwledig Holt a Marchwiel

Ffocws y prosiect hwn yw safle gwledig eang Ystâd Ddiwydiannol Wrecsam (550ha) a'r cymunedau gwledig cyfagos. Bydd busnesau, tîrfeddianwyr, ffermwyr a grwpiau cymunedol yn cydweithredu i gryfhau ecosystemau ar y dirwedd, gan sicrhau bod yr ardal yn atyniadol i fusnesau a bod pobl yn gallu ei mwynhau at ddibenion hamdden a dod i adnabod eu hamgylchedd lleol.

Bydd y prosiect yn rhoi blaenoriaeth i ddatblygu gweithgareddau ar y tir a datblygu cynllun strategol ar gyfer y dirwedd i'w wella'n barhaus ac i sicrhau buddion yn y dyfodol. Bydd pwyslais ar y seilwaith gwyrdd gan gynnwys plannu blodau gwyllt, adfer llwybrau troed cyhoeddus, plannu coed brodorol, annog pobl i ddefnyddio systemau draenio cynaliadwy a dangos dulliau peirianyddol meddal a fydd yn helpu i gronni dŵr wyneb a gwella coridorau bywyd gwyllt yn ogystal â chreu lle brafach i'r rhai sy'n gweithio yn yr ardal.

Rhan o amcanion hirdymor y prosiect yw ymgysylltu â'r cymunedau lleol cyfagos a chynnig cyfleoedd i wirfoddolwyr fod yn rhan o'r prosiect. Bydd hefyd yn helpu i greu ymdeimlad o berchnogaeth dros y dirwedd ymhlith y rhai sy'n gweithio, yn byw ac ym mwynhau'r cyfleoedd hamdden yn yr ardal.

Partneriaeth Rhosdir Gogledd Cymru

Prif gorff: Partneriaeth Rhostir Gogledd Cymru CBC

E-bost: emmastory@rhug.co.uk

Grant y gofynnwyd amdano: £700,000

Lleoliad: Berwyn a'r Migneint, Gogledd Cymru

Mae'r prosiect cydweithredol hwn yn canolbwyntio ar y Berwyn a'r Migneint yng Ngogledd Cymru a'i nod yw gwella'r rhostiroedd drwy weithredu o'r gwaelod i fyny, dan arweiniad y rhai sy'n byw ac yn gweithio ar y rhostiroedd a'r ardaloedd cyfagos er mwyn i'r ucheldiroedd hyn fedru cynnal y cymunedau gwledig cyfagos.

Mae amrywiaeth o gynefinoedd ar y dirwedd ac mae nifer fawr o ymwelwyr a chymunedau'n eu mwynhau. Mae nifer o gyfleoedd i ddenu twristiaid ac i greu cyfleoedd busnes. Mae nifer o broblemau yn yr ardal hefyd, ee tipio anghyfreithlon a gyrru'n anghyfreithlon oddi ar y ffordd.

Mae'r prosiect yn cynnwys tîrfeddianwyr, ffermwyr, cymunedau a chyrrff allweddol. Gyda'i gilydd, maent yn cymryd camau i wella'r dirwedd gan ddefnyddio tystiolaeth wyddonol, eu sgiliau a'u harbenigedd i fynd i'r afael â'r heriau ac i wella dulliau o reoli grug a threfniadau pori i adfer cyflwr y cynefin. Y nod yn y tymor hir yw denu'r rugiar, y gornchwiglen, y gylfinir a'r cornicyll aur yn ôl i'r cynefin.

Drwy hybu gwaith i adfer rhywogaethau ar y dirwedd, rheoli trogod ac adfer mawnogydd, bydd y prosiect yn helpu i gynnal y gwasanaethau ecosystemau sy'n hanfodol i gymunedau'r ucheldir, yn enwedig storio carbon, cronni dŵr, lliniaru perygl llifogydd ac adfer cynefin grug. Bydd hyn, yn ei dro, yn cyfrannu'n sylweddol at yr economi leol, bydd yn creu swyddi a chyfleoedd i ddenu twristiaid, a chyfleoedd i ddatblygu sgiliau, gan helpu i ddiogelu dyfodol cymunedau'r ucheldir a chreu tirwedd y bydd ymwelwyr yn fwy tebygol o'i mwynhau.

Dolydd Dolau Dyfi

Prif gorff: Pont Cymru

E-bost: julia.korn@pontcymru.org

Grant y gofynnwyd amdano: £ 467,114

Lleoliad: Iseldir dalgych afon Dyfi, Gwynedd

Mae'r prosiect cydweithredol hwn yn canolbwyntio ar gyfuno adnoddau naturiol â buddion iechyd a lles yn ardal afon Dyfi. Mae'n cynnwys awdurdodau lleol, tiffeddianwyr, Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, RSPB, Ymddiriedolaeth Natur Trefaldwyn a Chadwch Gymru'n Daclus, a bydd yn tyfu wrth i'r prosiect ddatblygu ac wrth i'r cyhoedd a'r cymunedau cyfagos ymuno yn y gwaith. Mae glaswelltir naturiol yr iseldir wedi dirywio'n aruthrol. Hefyd, mae'r ganran sydd â chlefyd y galon, diabetes, salwch meddwl neu sy'n ordew yn yr ardal hon yn uwch nag ydyw drwy Gymru a'r DU.

Nod y prosiect yw mynd i'r afael â'r heriau hyn drwy wella ardaloedd penodol o'r dirwedd a chysylltu pobl â natur. Caiff arian ei fuddsoddi mewn 35 o ardaloedd i wella dulliau rheoli cynefin ac i hwyluso trefniadau pori cynaliadwy a chryfhau'r ecosystem. Caiff arian ei fuddsoddi hefyd i wella mynediad a hyrwyddo'r ardal er mwyn annog pobl leol ac ymwelwyr i ddefnyddio'r awyr agored ac i greu lleoedd diogel a phleserus i ymweld â nhw.

Bydd gweithgareddau eraill yn mynd rhagddynt hefyd fel sefydlu rhwydwaith o wirfoddolwyr lleol, prosiect celf a rhaglen "cerdded i dramatig iechyd" o bosibl. Gall y rhai a fydd yn elwa ar y prosiect gynnwys busnesau fferm a chymunedau gwledig, gan gynnwys cyflogi contractwyr lleol a hybu busnesau twristiaeth lleol.

Dulliau Naturiol o Adfer Tirweddau Byw

Prif gorff: Cyngor Sir Ddinbych (Ardal o HarddwchNaturiol Eithriadol Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy)

E-bost: Rachel.jones@denbighshire.gov.uk

Swm Cyllido: £561,392

Lleoliad: Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy

Bydd 10 corff yn rhan o'r prosiect cydweithredol hwn a'r nod cyffredin fydd ymdrin â phroblemau sy'n effeithio ar gymunedau gwledig yr ardal. Y bwriad yw gwneud y gorau o oddeutu 40 o safleoedd ar y dirwedd gan wella cynefinoedd a chyflwr y pridd, sicrhau nad oes rhagor o rywogaethau'n

diflannu, gwella'r broses o ailgylchu maetholion a chynyddu'r posibilrwydd o storio carbon.

Mae'r safleoedd yn amrywio o leoliadau ar yr ucheldir i gynefinoedd y twyni arfordirol sy'n bwysig o safbwynt rheoli llifogydd. Bydd y gweithgareddau'n cynnwys atal prysgwydd rhag ymledu i safleoedd hamdden, clirio golygfannau allweddol a chreu mynediad cynaliadwy. Drwy wella safleoedd gwyrdd ar gyrion cymunedau trefol a threfnu digwyddiadau addysgol a chymunedol yn ymwneud â chadw anifeiliaid, bwriedir codi ymwybyddiaeth o'r buddion a'r cyfleoedd sydd ynghlwm wrth y dirwedd.

Nod y prosiect yw adfer sgiliau rheoli tir traddodiadol a datblygu sgiliau newydd a chyfleoedd busnes posibl gan fanteisio ar brofiadau'r cydweithredwyr amrywiol a drwy ennyn diddordeb pobl ifanc yr ardal.

Cryfhau Coetiroedd Eiconig Cymru

Prif gorff: Coed Cymru Cyf

E-bost: garethd@coedcymru.org.uk

Swm Cyllido: £563,400

Lleoliad: Nifer o leoliadau drwy Gymru

Nod y prosiect hwn yw canolbwyntio ar gynefinoedd coetiroedd eiconig Cymru a'u gwella, gan eu cryfhau er mwyn medru manteisio ar y buddion a'r cyfleoedd busnes y gallant eu cynnig i'r cymunedau cyfagos.

Gan fod y rhan fwyaf o'r coetiroedd eiconig a hynafol hyn yn nwylo perchnogion preifat, mae'n allweddol sicrhau cydweithrediad rhwng tîrfeddianwyr, rheolwr a defnyddwyr. Bydd y prosiect yn adeiladu ar y gwaith ymgysylltu a'r partneriaethau sydd ar waith i wella nifer o goetiroedd ar hyd y lled Cymru. Drwy hyn bydd modd i'r safleoedd amrywiol rannu syniadau a gwybodaeth i sicrhau bod y camau priodol yn cael eu cymryd i ymdrin â bygythiadau fel rhywogaethau a chlefydau goresgynnol.

Bydd y prosiect hefyd yn helpu i ddatblygu dulliau o gynhyrchu pren yn gynaliadwy, ymchwilio i gyfleoedd eraill i gynhyrchu incwm a threialu opsiynau ar gyfer cynorthwyo coetiroedd ar ôl Brexit i ddatblygu modelau o gymorth hunangynhaliol.

Lles yr Afon: Atebion seiliedig ar natur yn nalgylch afon Dyfrdwy

Prif gorff: Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru

E-bost: lynbyrne@wildlifetrustswales.org

Swm Cyllido: £700,000

Lleoliad: Dalgylch Afon Dyfrdwy yng Ngogledd Cymru

Mae'r prosiect hwn yn canolbwyntio ar ddalgylch gyfan afon Dyfrdwy yng Ngogledd Cymru gan gynnwys nifer o afonydd, llynnoedd a chronfeydd dŵr.

Mae'r ardal yn cynnwys pum awdurdod lleol, y Parc Cenedlaethol a nifer o safleoedd dynodedig.

Mae cymunedau trefol a gwledig yn y dalgylch dan sylw a gall ansawdd yr adnoddau naturiol effeithio ar nifer fawr o bobl. Mae nifer o broblemau'n wynebu'r dalgylch gan amrywio o lifogydd, erydiad pridd ac ansawdd dŵr i ddiweithdra ac amddifadedd cymdeithasol hirdymor. Gan gydnabod hyn, nod y prosiect yw cymryd camau i wella adnoddau naturiol drwy'r dalgylch ac, wrth wneud hynny, creu cyfleoedd i bobl, gan gynnwys pobl ddi-waith ac anabl, ddysgu am wella dulliau o reoli tir a chymryd rhan yn y gwaith hwnnw. Bydd y prosiect yn datblygu 'Cynllun Gwarchod Afon' i helpu i gyflawni hyn.

Mae'r prosiect eisoes wedi sefydlu grŵp o gyrff cydweithredol gan gynnwys AHNE Dyffryn Dyfrdwy, Cyfoeth Naturiol Cymru, Ymddiriedolaethau Natur, Bryniau Clwyd a'r Parc Cenedlaethol. Bydd y prif weithgareddau rheoli tir yn seiliedig ar helpu i atal rhywogaethau goresgynnol anfrodorol drwy'r dalgylch cyfan. Mae'r rhain yn amharu cryn dipyn ar adnoddau naturiol a'r gwasanaethau y maent yn eu darparu. Drwy gynnal arolwg llinell sylfaen cynhwysfawr, bydd y prosiect yn gallu canolbwyntio ar fynd i'r afael â'r broblem hon a rhoi blaenoriaeth iddi.

Ucheldiroedd Cadarn De-ddwyrain Cymru

Prif gorff: Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen

E-bost: andrew.osborne@torfaen.gov.uk

Swm Cyllido: £399,000

Lleoliad: Torfaen, Caerffili a Blaenau Gwent

Mae tirwedd yr ucheldir yn Nhorfaen, Caerffili a Blaenau Gwent yn wynebu nifer o broblemau sy'n amrywio o drosedd tirwedd, a diflaniad cynefinoedd a rhywogaethau allweddol i seilwaith gwael a chymunedau gwasgaredig. Gan adeiladu ar gynlluniau ymgysylltu eang blaenorol, bydd y prosiect yn datblygu camau cydweithredol i wella'r ucheldiroedd, yn cefnogi mentrau fferm, yn gwella profiadau i ymwelwyr ac yn creu cymunedau mwy cadarn.

Bydd y tri awdurdod lleol, yr heddlu, y gwasanaethau tân ac achub, cymdeithasau tir comin, grwpiau gweithredu, undebau amaethyddol a Pharc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog yn cydweithredu i roi'r prosiect ar waith. Ar y dechrau, bydd y pwyslais ar reoli tir i wella cyflwr y pridd ac ansawdd y dŵr, bioamrywiaeth a storio carbon.

Yr amcanion eraill fydd cryfhau'r berthynas rhwng rhanddeiliaid a defnyddwyr y tir comin i hybu cymunedau'r ucheldir, meithrin gallu drwy greu cyfleoedd i wirfoddoli a hyfforddi, ymgysylltu â'r gymuned, creu ffermydd mwy cystadleuol a hyfyw drwy eu hannog i arallgyfeirio, a datblygu cyfleoedd busnes arloesol. Bydd y prosiect hefyd yn mynd i'r afael â'r rhesymau sylfaenol dros ddirywiad yr ucheldiroedd, sef dulliau gwael o reoli tir a phroblemau gwrthgymdeithasol fel tipio anghyfreithlon, cynnau tân yn anghyfreithlon a gyrru'n anghyfreithlon oddi ar y ffordd, gan greu cyfleoedd hamdden tawel a gwella'r hyn sydd gan yr ardal i'w gynnig i ymwelwyr.

Trwy'r Twyni Tywod: Dulliau cynaliadwy o reoli tirwedd arfordirol Pen-y-bont ar Ogwr

Prif gorff: Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr

E-bost: Rhiannon.hardiman@bridgend.gov.uk)

Swm Cyllido: £312,541

Lleoliad: Gwarchodfa Natur Genedlaethol Cynffig, Pen-y-bont ar Ogwr

Bydd y prosiect hwn yn canolbwyntio ar dirwedd Twyni Cynffig a Merthyr Mawr yn Ne Cymru.

Nod y prosiect yw creu cydweithrediad parhaus rhwng rheolwyr y tir a'r warchodfa, tirlfeddianwyr, defnyddwyr a buddiolwyr i helpu i reoli'r dirwedd arfordirol hon yn gynaliadwy er mwyn hybu bioamrywiaeth a sicrhau buddion i'r gymuned leol.

Bydd gwaith rheoli cynefinoedd yn helpu i gryfhau ecosystem y twyni a'r prif nod yw hybu bioamrywiaeth, creu cysylltedd a sefydlogrwydd gwell. Bydd y prosiect yn gwella golwg yr ardal ac yn ei gwneud yn haws i ymwelwyr ymweld â hi. Bydd arwyddion gwell ac ymgyrch i hysbysebu llwybrau cerdded ac atyniadau hefyd yn gwella profiadau ymwelwyr. Y nod yw manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd iechyd a lles drwy gynnal a chadw llwybrau cerdded hygyrch a mannau gwyrdd o safon.

Bydd y prosiect hefyd yn gyfle i weithio ar y cyd â busnesau lleol fel y clwb golff gan eu helpu i gyflawni eu huchelgais o sicrhau label ECO y GEO. Bydd y gwaith hefyd yn cynnwys plannu a chynaeafu coetiroedd ac ymchwilio i'r posibilrwydd o ddefnyddio coed fel ffynhonnell ynni adnewyddadwy.

Ffenestr 3

Iachau a Chofio (De-orllewin Môn)

Prif gorff: Bodorgan Environmental Management Ltd.

E-bost: tim.dodd@bodorgan.com

Grant y gofynnwyd amdano: £595 000

Lleoliad: De-orllewin Môn

Nod y prosiect cydweithredol hwn, ar raddfa'r dirwedd gyfan, yw adfywio tirweddau De-orllewin Môn drwy wella'r ecosystemau a chreu mwy o gyfleoedd i bobl fwynhau adnoddau naturiol cyfoethog yr ardal. Mae'r prosiect yn cynnwys ffermwyr a thirfeddianwyr lleol, aelodau'r cynghorau cymuned lleol, Prifysgol Bangor ac arbenigwyr ar yr amgylchedd. Byddant yn cydweithredu i wella cynefinoedd yr afonydd, y gwlypdiroedd, yr arfordir a'r tir.

Bydd y prosiect yn ceisio gwella mynediad i'r ardal, yn ffisegol drwy wella'r seilwath, ac yn gymdeithasol drwy sicrhau bod gwybodaeth hanesyddol ar gael sy'n disgrifio'r seilwaith milwrol o'r Ail Ryfel Byd sydd i'w weld o hyd. Bydd y prosiect yn creu llwybr troed da a fydd yn cysylltu'r ardal â Llwybr Arfordir Cymru ac yn archwilio'r posibilrwydd o greu llwybr beicio oddi ar y ffordd i'r traethau lleol ac i safleoedd diddorol. Bydd ffensys yn cael eu codi a bydd gwaith yn mynd rhagddo i wella ansawdd y dŵr yn yr afonydd ac i wella'u glannau drwy gael gwared ar rywogaethau goresgynnol.

Coetir Anian - Cambrian Wildwood

Prif gorff: Sefydliad Tir Gwyllt Cymru,

E-bost: admin@cambrianwildwood.org

Swm Cyllido: £566,024

Lleoliad: Machynlleth

Bydd y prosiect hwn yn canolbwyntio ar ardal 140ha ym Mwlch Corog ym Mynyddoedd Cambria. Y nod yw adfer tir anghynhyrchiol sydd wedi diraddio'n ecolegol er mwyn hybu bywyd gwyllt a phrosesau naturiol. At ei gilydd, bydd ardal o 3,000ha, a'r cymunedau cyfagos, yn elwa ar y prosiect.

Bydd y prosiect yn adfer cynefinoedd sy'n cysylltu coetiroedd a rhostiroedd gan helpu i gryfhau'r ecosystem a chreu bywyd gwyllt mwy amrywiol. Bydd y gwaith yn cynnwys cau ffosydd draenio a chynyddu tyfiant mewn yn y coetiroedd i helpu i leihau llif y dŵr, gwella ansawdd dŵr, a storio mwy o garbon mewn pridd a choed.

Bydd y prosiect hefyd yn creu mwy o gyfleoedd i gymryd rhan mewn gweithgareddau hamdden a mwynhau natur. Mae cynlluniau hefyd i ymgysylltu â'r cyhoedd, meithrin sgiliau, datblygu rhaglen addysgol i ysgolion cynradd, cynnig cyrsiau i bobl ifanc a gweithgareddau ar y safle, gan gynnwys gwirfoddoli.

Adfer Dalgylch Taf Bargoed

Prif gorff: Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful

E-bost: Alyn.Owen@Merthyr.gov.uk)

Grant y gofynnwyd amdano: £ 417,000

Lleoliad: Dalgylch Afon Taf Bargoed

Nod y prosiect hwn, dan arweiniad Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful, yw cyflwyno dulliau cynaliadwy o reoli dalgylch afon Taf Bargoed ym Merthyr Tudful. Bydd grŵp hirsefydlog o bartneriaid yn cydweithredu i roi'r prosiect ar waith gyda'r gymuned leol.

Rhan ganolog o'r prosiect fydd y gwaith o adfer y llyn llawn silt ym Mharc Taf Bargoed. Yn benodol, bydd y prosiect yn cyflwyno dulliau cynaliadwy o reoli'r ucheldir a fydd yn: adfer safle poblogaidd i'r cymunedau lleol ei ddefnyddio a'i fwynhau; lleihau'r silt yn y dŵr; hybu bioamrywiaeth a chryfhau amgylchedd ecolegol; gwella ansawdd dŵr a lleihau'r perygl llifogydd yn y cymunedau lleol. Ffermydd lleol, busnesau hamdden a chymunedau Bedlinog, Trelewis a Threharris fydd yn elwa fwyaf o'r prosiect.

Bydd y prosiect yn mynd rhagddo law yn llaw â gwaith sydd ar y gweill eisoes yn yr ardal. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn cynnal asesiad o'r dalgylch gan chwilio am gyfleoedd i wella'r dirwedd a dulliau o wneud hynny. Mae Ymddiriedolaeth Afonydd De-ddwyrain Cymru hefyd wedi cymeradwyo arian LEADER y Cynllun Datblygu Gwledig yn ddiweddar ar gyfer prosiect ymgysylltu â chymunedau yn y dalgylch, a chynnig cyfleoedd addysg a sgiliau i bobl leol. At ei gilydd, bydd y gweithgareddau hyn i gyd yn creu sylfaen gref i reoli adnoddau naturiol yn Nhaf Bargoed yn gynaliadwy.

Cydweithredu ar y Comin – Common Collaboration

Prif gorff: Cymdeithas Cominwyr Gelligaer a Merthyr

E-bost: commoners@gmx.co.uk)

Grant y gofynnwyd amdano: £ 255,987

Lleoliad: Tir Comin Gelligaer a Merthyr

Nod y prosiect cydweithredol hwn yw gwella Tir Comin Gelligaer a Merthyr. Mae'r aelodau'n cynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru, Cadw, yr Heddlu, Cynghorau Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful a Chaerffili, Cymdeithas Cominwyr Gelligaer a Merthyr, y trigolion lleol a grwpiau a chanddynt fuddiant penodol fel cerddwyr, beicwyr a Chlwb Barcut a Pharagleidio De-ddwyrain Cymru.

Mae nifer o aelodau'r grŵp yn dod o'r gymuned leol ac maent yn cydweithredu i adfer tirwedd y tir comin a chreu ecosystemau cryf. Byddant yn gwneud hynny drwy fabwysiadu dulliau cynaliadwy o reoli adnoddau naturiol. Yn ogystal â hyn, bydd y prosiect yn ymdrin â nifer o ffactorau cymdeithasol - ac ymddygiad gwrthgymdeithasol yn benodol, fel gyrru'n anghyfreithlon oddi ar y ffordd, tipio anghyfreithlon a gadael sbwriel ar ymyl y ffordd, gadael i anifeiliaid bori ar ymyl y ffordd a diffyg rheolaeth dros y tir.

Dyffryn Tywi : Tirwedd Hanesyddol Ein Bro - Tywi Valley Historic Landscape

Prif gorff: Gerddi Botaneg Cenedlaethol Cymru

E-bost: rob.thomas@gardenofwales.org.uk

Grant y gofynnwyd amdano: £698,000

Lleoliad: Dyffryn Tywi, Sir Gaerfyrddin

Nod y prosiect cydweithredol hwn, ar raddfa'r dirwedd gyfan, yw cyfuno ac integreiddio'r gwaith o reoli ardal arbennig yn Nyffryn Tywi, rhwng Caerfyrddin a Llandeilo, er budd bywyd gwyllt, treftadaeth a chymunedau'r ardal a hynny drwy gryfhau'r rhwydwaith o dirfeddianwyr, rheolwyr tir ac arbenigwyr.

Bydd y prosiect yn galluogi tirfeddianwyr a rheolwyr i fanteisio ar wybodaeth a chynghor arbenigol i helpu i wella gwasanaethau ecosystemau a gwella'r dulliau o reoli'r dirwedd hanesyddol. Bydd angen cymryd camau i wella'r parcdir hanesyddol yng Ngerddi Botaneg Cenedlaethol Cymru a'i droi'n esiampl o system gynaliadwy o reoli adnoddau naturiol, sy'n agored i'r cyhoedd. Mae'r Gerddi a'r ardal gyfagos yn gyrchfan gwych ar gyfer amrywiaeth eang o weithgareddau hamdden, gan gynnwys cerdded, rhedeg, beicio, dringo coed, adeiladu cuddfannau, archaeoleg, garddwriaeth, arolygu ecolegol ac ymweld â ffermydd.

Mae'r prosiect hefyd yn cynnig cyfleoedd i hybu iechyd fel gweithio gyda Down To Earth, menter gymdeithasol lwyddiannus, sy'n helpu pobl i newid eu bywydau er gwell drwy gymryd rhan mewn gweithgareddau awyr agored ystyrlon. Mae'r fenter yn canolbwyntio'n benodol ar bobl agored i niwed sydd â chyflyrau iechyd meddwl ac anafiadau sydd wedi creu trawma ymenyddol.

Creu Cysylltiadau Gwell: Bioamrywiaeth yn ein Cymunedau

Prif gorff: Cwm Arian Renewable Energy (Care) Ltd

E-bost: holly@cwmarian.org.uk

Grant y gofynnwyd amdano: £ 213,975

Lleoliad: Wardiau cymunedol Clydau, Crydmych, Cilgerran a Llandudoch

Prosiect rheoli tir yw Creu Cysylltiadau Gwell ac mae'n cael ei arwain gan y gymuned. Mae'n gweithredu yng Ngogledd Sir Benfro a'i nod yw helpu cymunedau i wrthsefyll y newid yn yr hinsawdd, creu ymdeimlad o le a gwella cydlyniant a lles cymunedol.

Yn ganolog i hyn oll yw'r gwaith o wella adnoddau naturiol yn yr ardal gyda chymorth y bobl leol. Bydd y prosiect yn cael ei roi ar waith yn wardiau Clydau, Crydmych, Cilgerran a Llandudoch a bydd yn canolbwyntio ar amddiffyn a diogelu ardaloedd sydd eisoes yn gyfoethog o ran eu bioamrywiaeth, a datblygu cysylltiadau rhwng yr ardaloedd hyn drwy blannu coed a gwrychoedd, ffensio, gwaith draenio ac asesu'r seilwaith gwyrdd.

Mae'r prosiect yn cynnig cyfleoedd i gymryd rhan mewn rhaglen wyddoniaeth i ddinasyddion, ac i ddatblygu sgiliau ehangach. Mae'n ceisio buddsoddi mewn gweithgareddau cymunedol, gan gynnwys plannu perllannau ac agor

mannau gwyrdd. Drwy hynny, mae'r prosiect yn debygol o gyfrannu'n sylweddol nid yn unig at yr ymdrechion i atal y dirywiad mewn bioamrywiaeth yn y rhan hon o Gymru, ond hefyd i sicrhau newidiadau cynaliadwy drwy ennyn diddordeb y gymuned a'u hymdeimlad o berchnogaeth dros yr ardal.

Ffermio Gwastadeddau Gwent yn Gynaliadwy

Prif gorff: RSPB Cymru

E-bost: Jonathan.Cryer@rspb.org.uk

Swm Cyllido: £ 554,953

Lleoliad: Gwlyptiroedd De-ddwyrain Cymru

Mae'r prosiect cydweithredol hwn yn cynnwys RSPB Cymru, Cyfoeth Naturiol Cymru ac Ymddiriedolaeth Natur Gwent, sy'n cydweithio'n agos â ffermwyr a phartneriaid eraill i feithrin dealltwriaeth, gwybodaeth, sgiliau a phrofiad er mwyn medru cyflwyno dulliau cynaliadwy o reoli adnoddau naturiol ar Wastadeddau Gwent.

Bydd y ffermwyr a'r partneriaid eraill yn cymryd camau i wella'r adnoddau naturiol yn yr ardal, yn enwedig dulliau o reoli dŵr a phridd. Bydd y gwaith yn cynnwys gwella a chreu cynefinoedd, gan greu'r posibilrwydd o wella cyflwr y pridd, a sefydlu strybedi cynefin ar gyfer peillwyr, a fydd hefyd yn gweithredu fel tir clustog ar gyfer cyrsiau dŵr.

Drwy fanteisio ar y ffaith bod y tir mor wastad yn yr ardal, bydd y prosiect yn achub ar bob cyfle i ddatblygu llwybrau beicio di-draffig, a chyfleoedd i ddenu ymwelwyr i fwynhau'r cyfleusterau hamdden sydd ar gael eisoes ar ffermydd, a bydd hefyd yn creu cyfleusterau newydd.

Ecosystemau Afonydd Gwy, leithon a Hafren (WISE)

Prif gorff: Sefydliad Gwy ac Wysg

E-bost: simon@weyefoundation.org

Grant y gofynnwyd amdano: £ 530,215

Lleoliad: Llandrindod i Drefyclo

Bydd y prosiect cydweithredol hwn yn gweithio gyda phartneriaeth sydd wedi'i hen sefydlu yn y dalgylch, gan gynnwys tîffeddianwyr a chymunedau lleol, i wella'r adnoddau naturiol mewn pedwar dalgylch llai a thri dalgylch mwy sy'n rhan o dirwedd eang yn dalgylch afon Gwy. Bydd y gwaith yn cynnwys gwella cyflwr pridd tir amaethyddol, creu coetir i fanteisio i'r eithaf ar y posibilrwydd o leihau perygl llifogydd, gwella cynefinoedd i hybu bioamrywiaeth ac i wella ansawdd dŵr, a gwella'r seilwaith ar glosydd fferm i leihau llygredd.

Nod y prosiect yw annog cymunedau gwledig a busnesau amaethyddol yn yr ardal i ddeall sut y gallant wella ecosystemau dros gyfnod a deall y gwasanaethau y mae'r ecosystemau hynny'n eu darparu, ac sy'n allweddol i'r ymdrech i leihau effeithiau'r newid yn yr hinsawdd a llifogydd. Yn ei dro, bydd hynny'n creu cyfleoedd i wella iechyd a lles.

Bydd y prosiect hefyd yn archwilio'r posibilrwydd o ddenu buddsoddiad preifat i wella ansawdd dŵr a dulliau o storio carbon. Bydd rhaglen fonitro gynhwysfawr ar waith tra bydd y gweithgareddau'n mynd rhagddynt, ac wedi iddynt gael eu cwblhau.

Tirwedd Dyffryn Elwy

Prif gorff: Y Fenter Ceirw,

E-bost: lee.oliver@thedeerinitiative.co.uk

Grant y gofynnwyd amdano: £ 257,680

Lleoliad: Dyffryn Elwy

Prosiect cydweithredol ar raddfa'r dirwedd gyfan yw Tirwedd Dyffryn Elwy a'i brif nod yw canolbwyntio ar gynefinoedd eiconig ein coetiroedd Cymreig. Bydd y prosiect yn rhoi cyngor a chymorth arbenigol i berchnogion coetiroedd i adfer, rheoli, clustogi ac ymestyn rhwydwaith y coetiroedd, rheoli coed hynafol a gwella'r cysylltiadau rhwng safleoedd.

Mae'r partneriaid yn cynnwys tîrfeddianwyr, rheolwyr a defnyddwyr. Mae'r dull cydweithredol hwn o weithio'n allweddol i lwyddiant y prosiect gan fod y rhan fwyaf o'r coetiroedd eiconig a hynafol yn eiddo i berchnogion preifat. Mae'r prosiect yn ceisio adeiladu ar y gwaith ymgysylltu a'r partneriaethau sy'n bodi eisoes mewn nifer o goetiroedd ar hyd a lled Cymru. Bydd modd i'r safleoedd rannu syniadau a gwybodaeth i sicrhau cynnydd, ac i sicrhau bod problemau fel rhywogaethau a chlefydau goresgynnol yn cael eu trin yn effeithiol ac yn effeithlon. Un o amcanion y prosiect yw datblygu sgiliau yn yr ardal er mwyn medru rheoli'r coetiroedd lleol a'r cynefinoedd hyn yn well. Drwy wneud hynny, bydd modd manteisio ar amrywiaeth o wasanaethau a chryfhau ecosystemau. Mae gan y prosiect gysylltiadau cryf â busnesau lleol, ysgolion a cholegau; ac mae'n ennyn diddordeb nifer o sectorau yn y gymuned leol.

Rhostiroedd Sir Fynwy

Prif gorff: Ymddiriedolaeth Natur Gwent

E-bost: nhart@gwentlife.org

Grant y gofynnwyd amdano: £ 424,521

Lleoliad: Beacon Hill, Broad Meend, Cors Cleddon a Thir Comin Whitelye

Nod y prosiect cydweithredol hwn yw adfer a gwella cynefinoedd yn Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Sir Fynwy ar gyfer y cenedlaethau i ddod.

Bydd gwaith yn mynd rhagddo i atal y difrod sylweddol parhaus i'r ecosystemau prin hyn a'u hatal rhag dirywio. At y diben hwn, caiff dulliau newydd eu cyflwyno a chaiff amcanion newydd eu pennu ar gyfer dulliau rheoli traddodiadol perthnasol. Law yn llaw â hyn, caiff dulliau gwyddonol eu defnyddio i ddysgu am effeithiau'r gweithgareddau rheoli ar y cynefinoedd dan sylw ac ar nodweddion ac amrywiaeth y rhywogaethau y maent yn eu cynnal.

Mae'r prosiect hefyd yn gobeithio gwella amrywiaeth cyfleusterau hamdden awyr agored a sicrhau bod mwy o ymwelwyr lleol, cenedlaethol a rhyngwladol

yn eu defnyddio, a hynny at ddibenion iechyd a lles. Un o'i amcanion penodol fydd denu plant ysgol a chymunedau lleol, rhaglenni iechyd a lles lleol, gwirfoddolwyr, twristiaid, gweithwyr cadwraeth proffesiynol, busnesau a chontractwyr lleol.

Cynllun Rheoli Cynaliadwy RhDG, CG

Ffenestr 4, prosiectau a wahoddwyd i gyflwyno cais llawn

Prosiect rheolaeth tir a dŵr cynaliadwy Dyffryn Cain

Sefydliad arweiniol: Cwmni Buddiannau Cymunedol Rheolaeth Tir a Dŵr Cynaliadwy Dyffryn Cain

E-bost: ptgreensms@gmail.com

Grant y gofynnwyd amdano: £364,715

Lleoliad: Llanfyllin, Powys

Mae'r prosiect yn cael ei arwain gan bartneriaeth yn cynnwys cymuned amaethyddol dalgylch Dyffryn Cain, gyda'r bwriad o ostwng llygredd gwasgaredig yn y dalgylch i arafu llif y dŵr, gwella bioamrywiaeth, treialu dulliau o waredu rhywogaethau goresgynnol, cynyddu cyfleoedd hamdden, gwella gwydnwch busnesau ffermio a gwella ymgysylltiad/addysg gymunedol ynghylch gwerth adnoddau naturiol yn yr ardal.

Bydd gweithgaredd y prosiect yn cynnwys creu gwelyau cyrs a choridorau glannau afon, plannu ac adfer gwrychoedd a choetir, adeiladu gwaliau dyfrgwn a llwybrau ar hyd glannau'r afon, a chreu parth cadwraeth cymunedol naturiol, gardd goedwig ac ardal gweithgareddau awyr agored ar gyfer pobl ifanc yn y gymuned. Bydd y prosiect hefyd yn datblygu rhaglen addysgu ar gyfer ysgolion a grwpiau lleol, a darparu mynediad i ofod awyr agored ar gyfer unigolion gyda chyflyrau iechyd meddwl.

Prosiect Dyffryn Camlad

Sefydliad arweiniol: Ffermwyr Dyffryn Camlad, Ymddiriedolaeth Cadwraeth Anifeiliaid Hela a Bywyd Gwyllt/GWCT

E-bost: Jill Jerman D/O Sue Evans sevans@gwct.org.uk

Grant y gofynnwyd amdano: £ 585,000

Lleoliad: Dyffryn Camlad, Powys, SY15 6DU

Prosiect yw hwn sy'n cael ei arwain gan ffermwyr ac sy'n darparu rheolaeth ar raddfa tirwedd, gyda'r nod o wella gwydnwch ecosystemau a galluogi busnesau amaethyddol gwydn a chynhyrchiol. Bydd bioamrywiaeth Dyffryn Camlad yn cael ei wella trwy weithredu cydweithredol o'r gwaelod i fyny gan bobl sy'n byw ac yn gweithio yn yr ardal.

Bydd tîrfeddianwyr, ffermwyr, cymunedau a rhanddeiliaid allweddol yn canolbwyntio ar adfer cynefin glaswelltir iseldir gwlyb traddodiadol i greu ecosystem iach, wydn ac amrywiol. Bydd y prosiect yn defnyddio dull seiliedig ar leoedd (i lunio a deall blaenoriaethau lleol, yn cynnwys camau i gynnal niferoedd adar sy'n nythu ar y ddaear, sydd, er yn annwyl gan bobl lleol, yn prinhau. Bydd y prosiect yn defnyddio'r rhywogaethau yma fel dangosyddion allweddol o iechyd cyffredinol yr ecosystem. Bydd y prosiect hefyd yn cynnig

cyfleoedd i gyfranogi trwy wirfoddoli ac i archwilio manteision hynny ar iechyd a llesiant.

Cynefinoedd Dŵr Croyw Gwydn Dalgylch Irfon

Sefydliad arweiniol: Ymddiriedolaeth Cynefinoedd Dŵr Croyw

E-bost: gerwtkns@aol.com

Grant y gofynnwyd amdano: £ 684,437

Lleoliad: Afon Irfon, i'r gorllewin o Lanfair-ym-Muallt, Powys

Mae dalgylch Irfon yn y canolbarth wedi'i bennu yn Ardal Cadwraeth Arbennig yn sgil ei fioamrywiaeth dŵr croyw eithriadol. Bwriad y prosiect yw gweithredu i gyflwyno gwelliannau i ansawdd y dŵr trwy gydweithio rhwng ffermwyr lleol, tîrfeddianwyr, busnesau gwledig, coedwigwyr, sefydliadau statudol, cyrff dŵr croyw anllywodraethol arbenigol a'r diwydiant dŵr.

Bydd y prosiect yn cyflwyno mesurau ymarferol i fynd i'r afael â llygredd gwasgaredig a llygredd yn y tarddle mewn lleoliadau strategol, a gostwng llygryddion ffo trwy reoli pridd a maetholion fferm, plannu coed a rheoli coetir, gostwng mewnbynnau yn y tarddle a gweithredu technegau naturiol i reoli risg llifogydd naturiol (NFRM).

Bydd y prosiect yn annog ymgysylltiad y cyhoedd â rheoli a monitro ansawdd dŵr, gan ddefnyddio gwyddoniaeth dinasyddion. Bydd ymgysylltu â'r cyhoedd hefyd yn cael ei annog i archwilio manteision hamdden a thwristiaeth ychwanegol. Bydd rhagnodi cymdeithasol yn cael ei dreialu yn yr ardal o gwmpas yr amgylchedd dŵr, er mwyn sicrhau'r manteision iechyd gorau posibl. Bydd rhaglen fonitro gynhwysfawr yn sicrhau bod gweithredoedd a gwybodaeth o'r prosiect yn berthnasol iawn i gynnal gwydnwch dyfroedd croyw yng Nghymru.

Y tri Plwyf - ar gyfer y Da Cyffredin

Sefydliad arweiniol: Cymdeithas Cominwyr a Phorwyr Llanwrthwl

E-bost: frondorddu@talktalk.net

Grant y gofynnwyd amdano: £695,300

Lleoliad: Lleolir y prosiect ar ac o gwmpas tiroedd comin Llanwrthwl, Llysdimam a Llanfihangel Bryn Pabuan ger Y Bontnewydd-ar-Wy a Rhaeadr Gwy (Powys)

Mae cominwyr Llanwrthwl, Llysdimam a Llanfihangel Bryn Pabuan wedi dod ynghyd i reoli'u tiroedd comin yn weithredol, gan greu tirwedd fwy gwydn a chynaliadwy i gynnal gwell bioamrywiaeth. Mae cyfran helaeth o'r prosiect yn ymwneud â chyfranogaeth gymunedol i ddarparu budd cyhoeddus ar ac o gwmpas y tiroedd comin ar yr ucheldir. Bydd hyn yn cynnwys rheoli rhostir, rhostir pori gyda'i gyfoeth o blanhigion, ffriddoedd a choetir oddi mewn i ardal y prosiect. Bydd cominwyr a grwpiau gwirfoddol hefyd yn creu ac ehangu pyllau a gwlyptir, mynd i'r afael â rhedyn gan ddefnyddio technegau gwahanol a phori'n gynaliadwy gyda gwartheg a merlod.

Mae'r prosiect hefyd yn bwriadu hybu cyfleoedd antur awyr agored a thwristiaeth trwy wella arwyddion, dehongli a chefnogaeth ar gyfer

ymweliadau addysgol. Mae'r cydweithio'n cynnwys arbenigedd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol a'r RSPB ym meysydd cyflenwi, monitro a gwerthuso.

Prosiect Sgiliau Gwyllt Lleodedd Gwyllt/Wild Skills Wild Spaces Project

Sefydliad arweiniol: Ymddiriedolaeth Natur Maldwyn

E-bost: carla@montwt.co.uk

Grant y gofynnwyd amdano: £699,854

Lleoliad: 8 gwarchodfa a mannau gwyrdd Ymddiriedolaeth Natur Maldwyn oddi mewn i Sir Drefaldwyn, Powys

Diolch i gydweithrediad arloesol rhwng GIG Cymru ac Ymddiriedolaeth Natur Maldwyn (MWT), bydd y prosiect arfaethedig yn darparu amrywiaeth o atebion sy'n seiliedig ar natur i wella iechyd, sgiliau a llesiant ein cymunedau lleol. Bydd cynefinoedd newydd a rhai sy'n bodoli eisoes yn cael eu creu a'u rheoli gan grwpiau prosiect, a hynny er mwyn galluogi treulio amser ystyrlon yn deall ac yn rheoli ardaloedd lleol sy'n gyfoethog mewn bywyd gwyllt. Bydd sgiliau ac ymwybyddiaeth grŵp cynyddol yn galluogi gwelliannau cyson a phenodol i gynefinoedd, a thros amser, bydd hynny'n llesol i'r fioamrywiaeth sy'n gysylltiedig â'r safle.

Bydd yr amrywiaeth o safleoedd gwyrdd a gwarchodfeydd natur sy'n cael eu gwella gan y prosiect yn galluogi cymunedau lleol i archwilio cynefinoedd yn ddiogel, yn cynnwys glannau afon, coetir, glaswelltir, ffiniau camlas, gwlyptir ac ucheldir. Bydd gweithgareddau hefyd yn canolbwyntio ar wella rheolaeth naturiol i leihau risg llifogydd trwy arafu llif dŵr llifogydd i dir cyfagos. Wedi'i leoli yn ardaloedd y Trallwng a'r Drennewydd ym Mhowys, bydd y prosiect hefyd yn canolbwyntio ar ddatblygu rhaglen strwythuredig, achrededig o weithgareddau natur i alluogi pobl i gyfranogi yn y Pum Nod Llesiant, sy'n gwella iechyd a llesiant, datblygu sgiliau newydd, meithrin hyder a lleihau arwahanrwydd cymdeithasol. Y nod yw i hyn fod ar gael i'w atgyfeirio'n uniongyrchol gan y GIG a meddygon teulu yn ogystal â bod yn agored i gymunedau lleol ar draws Sir Drefaldwyn.

Adfer Rhostir Pori

Sefydliad arweiniol: Ymddiriedolaeth Natur Maesyfed

E-bost: Julian@rwtwales.org

Grant y gofynnwyd amdano: £349,200

Lleoliad: Gogledd Brycheiniog a Gorllewin Maesyfed, Powys

Prosiect ar y cyd yw hwn rhwng ffermwyr lleol, rheolwyr tir, busnesau twristiaeth, grwpiau amgylcheddol a busnesau celfyddydol a diwylliant gyda'r nod o adfer cynefin rhostir pori eiconig Cymru yng ngogledd Brycheiniog a gorllewin Maesyfed. Bydd y prosiect yn cyflawni camau i adfer yr ardaloedd glaswelltir corsiog presennol i fod yn dir pori mwy gwydn, amrywiol a chyfoethog o ran rhywogaethau. Bydd canlyniadau'r gwaith hwn yn cynnwys

lleihau cywasgu pridd, gwella strwythur pridd a gwella'r gallu i storio carbon a dŵr, arafu dŵr ffo ac erydiad. Unwaith eto, bydd y rhostir pori presennol yn cael ei gysylltu'n nodwedd dirwedd barhaus.

Yn ogystal â gwella'r borfa, bydd y bartneriaeth yn edrych ar ddichonoldeb creu marchnadoedd defnyddwyr newydd ar gyfer cynnyrch a fagwyd ar rostir pori, a buddsoddi yn natblygiad gweithgareddau a seilwaith twristiaeth yn yr ardal. Bydd y cydweithio yn mynd ymlaen i ddathlu gwerth diwylliannol, ysbrydoledig ac esthetig cynefin rhostir pori yn y Gymru gyfoes. Bydd gwell mynediad ar gyfer cymunedau lleol ac ymwelwyr i'r dirwedd arbennig hon yn darparu amrywiaeth o gyfleoedd hamdden ac ymarfer corff yn yr awyr agored.

Coetir a Dŵr

Sefydliad arweiniol: Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru

E-bost: adrian.jones@northwaleswildlifetrust.org.uk

Grant y gofynnwyd amdano: £682,614

Lleoliad: Afonydd Alyn a Chwiler o'u tarddiad i aber yr Afon Chwiler ar yr Afon Clwyd, ac ar yr Afon Alyn i'r Wyddgrug.

Mae ardal y prosiect yn cwmpasu'r Afon Chwiler a rhan uchaf yr Afon Alyn a'r tir o'u hamgylch, sy'n cynnal nifer o gynefinoedd pwysig yn cynnwys coetir hynafol, glaswelltir heb ei wella, rhostir a gwlyptir. Mae'n cynnwys un Ardal Cadwraeth Arbennig (Coedwigoedd Dyffryn Alyn), un ar ddeg Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig, rhan o Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy, ac ardaloedd o dir comin.

Amcanion y prosiect yw gwella'r cysylltiad rhwng pobl ag ardaloedd sy'n gyfoethog mewn bywyd gwyllt, a hyrwyddo cyfleoedd a manteision sydd yn fach eu heffaith ac yn cyfrannu i'r economi leol. Bydd y prosiect yn nodi cyfleoedd i gynnwys datblygu llwybrau cerdded, darparu seilwaith mynediad newydd, gwell rheolaeth o lwybrau sy'n bodoli eisoes a dehongli wedi'i dargedu. Byddai'r ddarpariaeth benodol angenrheidiol yn cael ei phennu trwy ymgynghori â'r cyhoedd, yr awdurdod lleol/AHNE, perchnogion/rheolwyr tir a darparwyr twristiaeth.

Prosiect Lleol LAND – Talylychau a Chwm-du

Sefydliad arweiniol: Cymdeithas Mwynder Cymunedol Talylychau

E-bost: local.land.talley@gmail.com

Grant y gofynnwyd amdano: £520,000

Lleoliad: Ardal o gwmpas Talylychau a Chwm-du, Llandeilo, Sir Gaerfyrddin

Gyda gweledigaeth gydweithredol, mae'r prosiect yn bwriadu cwmpasu oddeutu

800 hectar o dir ffermio ac adnoddau naturiol, yn cynnwys pentrefi hanesyddol Talylychau a Chwm-du. Wrth wraidd y prosiect mae datblygiad a defnydd 24 hectar o dir o gynefin amrywiol sy'n eiddo i'r gymuned, wedi'i leoli ym mhentref Talylychau. Mae trigolion lleol a thirfeddianwyr wedi creu'r prosiect hwn ar y cyd er mwyn mynd i'r afael â heriau lleol arwahanrwydd

cymdeithasol, diffyg cyfleoedd busnes a'r angen am arferion a busnes rheoli tir sy'n gynaliadwy ac yn wydn.

Bydd gweithgareddau'r prosiect yn canolbwyntio ar; gwella dal dŵr yn yr ucheldiroedd, gwella ansawdd dŵr yn nau lyn Talylychau, datblygu dolydd blodau gwyllt a gwyndonnydd amrywiol, plannu coed a choetiroedd a reolir yn weithredol, gwella mynediad i'r cyhoedd, gwella cysylltedd cynefinoedd a gwella rheoli pridd. Bydd y tir sy'n eiddo i'r gymuned yn cael ei ddatblygu i gynyddu bioamrywiaeth a gwella mynediad i drigolion ac ymwelwyr i'r ardal. Bydd darparu seilwaith yn y parth awyr agored hwn yn helpu i greu lle mwy deniadol i bobl yn y gymuned ei ddefnyddio i gefnogi cyfleoedd i wella iechyd a llesiant, cydlyniad cymdeithasol ac ymdeimlad o le yn lleol.

Prosiect rheoli tir a gwydnwch hinsawdd Nant Alan

Sefydliad arweiniol: Prosiect rheoli tir a gwydnwch hinsawdd Nant Alan

E-bost: ptgreensms@gmail.com

Grant y gofynnwyd amdano: £268,020

Lleoliad: Dyffryn Nant Alan, Llanfihangel, Powys

Nod y prosiect yw gwella bioamrywiaeth a gwneud dyffryn Nant Alan a'i ddalgylch yn fwy gwydn. Mae problemau llifogydd i lawr yr afon o'r dalgylch yn creu trafferthion i fusnesau, ffermwyr a'u da byw. Bydd y prosiect yn canolbwyntio ar weithgareddau i helpu i fynd i'r afael â llygredd gwasgaredig, lleihau llif dŵr wyneb, ac adfer coetir llydanddail. Bydd hefyd yn creu canolfan ysgolion coedwig at ddefnydd cymunedol, yn cynyddu cyfleoedd hamdden, yn gwella gwydnwch busnesau fferm ac yn gwella ymgysylltiad cymunedol. Bydd gweithgareddau rheoli tir yn cynnwys creu gwelyau cyrs, creu pyllau newydd, plannu gwrychoedd a choetiroedd newydd, ac adfer safleoedd coetiroedd hynafol. Bydd y prosiect hefyd yn cynnal rhaglen ymgysylltu ysgol/cymuned ac yn creu 'labordy byw' a rhwydwaith i drafod a chynllunio cynaliadwyedd y dyffryn yn yr hirdymor.